

جناب آقای آنتونیو گوترش دبیرکل سازمان ملل متحد

جناب آقای الوی آلفارو د آلبا رئیس شورای امنیت سازمان ملل متحد

آقای دبیرکل گرامی،

آقای رئیس گرامی،

ما، وزرای امور خارجه جمهوری خلق چین، جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه، تأکید می‌نماییم که برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) که با قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل متحد (۲۰۱۵) تأیید شده است، دستاوردی منحصر به فرد در دیپلماسی چندجانبه و الگویی برای حل و فصل اختلافات از طریق گفت‌وگو و تعامل است و اجرای کامل آن می‌توانست به طور مثبت به صلح و امنیت منطقه‌ای و بین‌المللی یاری رساند.

ما ضمن یادآوری بیانیه مشترک نشست پکن میان چین، ایران و روسیه (۱۴ مارس ۲۰۲۵) مجدداً تأکید می‌نماییم که لغو تمامی تحریم‌های یک‌جانبه غیرقانونی ضروری است، تعامل و گفت‌وگوی سیاسی و دیپلماتیک مبتنی بر اصل احترام متقابل تنها گزینه مقدور و عملی است و طرف‌های ذی‌ربط باید به رفع ریشه‌ای علل وضعیت کنونی متعهد بوده و از تحریم، فشار یا تهدید به استفاده از زور دست بکشند.

ما مفتخریم که توجه شما را به یک موضوع فوری مربوط به اختلال در اجرای قطعنامه ۲۲۳۱ (۲۰۱۵) شورای امنیت سازمان ملل متحد، که برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) را تأیید کرد، جلب نماییم. مشخصاً، اشاره ما به ادعاهای مندرج در نامه مورخ ۲۸ اوت ۲۰۲۵ وزرای امور خارجه فرانسه، آلمان و بریتانیا (E3)، مبنی بر استناد ادعایی به بند اجرایی ۱۱ و مکانیسم موسوم به «اسنپ‌بک» مندرج در قطعنامه مذکور برای کشورهای مشارکت‌کننده متعهد، است.

این اقدام وزرای امور خارجه گروه E3 به وضوح مغایر با قطعنامه مذکور است و بنابراین، ذاتاً از نظر حقوقی و رویه‌ای معیوب می‌باشد. مسیری که E3 در پیش گرفته است، اختیار و کارکردهای شورای امنیت سازمان ملل متحد را مورد سوء استفاده قرار داده و همزمان اعضای آن و همچنین جامعه بین‌المللی را در مورد ریشه‌های اختلال در اجرای برجام و قطعنامه ۲۲۳۱ گمراه می‌سازد. در زمان تدوین برجام، هنگامی که مکانیسم «اسنپ‌بک» ایجاد شد، به سختی می‌شد پیش‌بینی کرد که ایالات متحده اولین کشوری خواهد بود که تعهدات خود را زیر پا می‌گذارد. تصمیم ایالات متحده در ماه مه سال ۲۰۱۸ برای خروج یکجانبه از برجام و تضعیف قطعنامه، تأثیری چنان اساسی بر نحوه فعال‌سازی مکانیسم «اسنپ‌بک» وارد کرد که مادامی که عدم پایبندی قابل توجه ایالات

متحد به طور مناسب مورد بررسی و حل و فصل قرار نگرفته، نمی‌توان از این سازوکار در ارتباط با ایران استفاده کرد.

ما عمیقاً متأسفیم که آلمان، فرانسه و بریتانیا و همچنین اتحادیه اروپا، نه تنها با تبعیت از تحریم‌های غیرقانونی و تبعیض‌آمیز ایالات متحده علیه ایران موافقت کردند، بلکه خود نیز با وجود الزاماتشان در قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت و برجام و با تخطی از این دو سند، اقدامات محدودکننده‌ای را، از جمله در آستانه «روز گذار» در ۱۸ اکتبر ۲۰۲۳، اعمال نمودند. در این ارتباط، شایان یادآوری است که یک اصل کلیدی حقوق بین‌الملل که مورد دیوان بین‌المللی دادگستری قرار گرفته، بیان می‌دارد «طرفی که تعهدات خود را رد می‌کند یا اجرا نمی‌کند، نمی‌تواند به عنوان دارنده حقوقی که ادعا می‌کند از آن رابطه ناشی می‌شود، به رسمیت شناخته شود».

برعکس، اقدامات جبرانی ایران، از جمله تعلیق اجرای تعهدات برجامی، مشخصاً در پاسخ به خروج آمریکا و نقض تمامی تعهدات آن و پس از دوره‌ای تداوم‌یافته از پایبندی مستمر ایران و عدم اقدام E3/اتحادیه اروپا در جبران وضعیت اجرا شد. گام‌های متقابل برداشته شده توسط ایران نمی‌تواند مبنایی برای فعال‌سازی مکانیسم «اسنپ‌بک» باشد. غیرقابل پذیرش است که از این مکانیسم برای پاداش دادن به خروج آمریکا و متعاقباً عدم پایبندی E3/اتحادیه اروپا به تعهداتشان، از جمله موارد مقرر در بیانیه پس از نشست ۲۵ مه ۲۰۱۸ کمیسیون مشترک برجام، سوء استفاده شود.

قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل متحد غیرقابل تفکیک است و برجام بخش جدایی‌ناپذیر آن محسوب می‌شود. در این راستا، بند ۱۱ این قطعنامه به صورت مجزا از بندهای ۳۶ و ۳۷ برجام، وجود ندارد. در حقیقت، مادامی که الزامات مندرج در بند ۳۶ محقق نشده باشد، E3 محق به استناد به بند اجرایی ۱۱ و ارسال اعلان درباره موضوعی که به باور آن نقض قابل توجه تعهدات برجامی محسوب می‌شود، به شورای امنیت سازمان ملل متحد نیست.

ادعاهای E3 مبنی بر تکمیل رویه مقرر در بند ۳۶ برجام غلط است. در واقع، کمیسیون مشترک برجام برای بررسی مکاتبه مورخ ۱۴ ژانویه ۲۰۲۰ آلمان، فرانسه و بریتانیا تشکیل جلسه نداده است.

به دلیل برخی کاستی‌های رویه‌ای مکانیسم حل و فصل اختلاف فعال نشده و این امر به نوبه خود، بررسی موضوع در سطح وزیران یا در هیئت مشورتی را غیرممکن ساخت. از آنجایی که الزامات مندرج در بندهای ۳۶ و ۳۷ محقق نشده است، مکاتبه وزرای امور خارجه فرانسه، آلمان و بریتانیا را نمی‌توان به عنوان یک اعلان ارائه شده توسط یک کشور مشارکت‌کننده در برجام ذیل بند ۱۱ قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت در نظر گرفت.

مایلیم یادآوری کنیم که نگرانی‌های مرتبط با هسته‌ای مندرج در قطعنامه‌های پیشین شورای امنیت در مورد ایران، به طور کامل از طریق برجام مورد رسیدگی قرار گرفت. آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در گزارش شماره GOV/2015/68 مورخ ۲ دسامبر ۲۰۱۵ مدیر کل آژانس به شورای حکام و در قطعنامه شماره GOV/2015/72 مورخ ۱۵ دسامبر ۲۰۱۵ شورای حکام، پایبندی کامل ایران به تعهدات مرتبط خود را تأیید کرد. با در نظر گرفتن این موضوع، اعمال مجدد تحریم‌های خاتمه‌یافته شورای امنیت علیه ایران غیرمنطقی و نامعقول است. این اقدام تنها به پاداش دادن به E3 به دلیل عدم پایبندی قابل توجه آنان، خنثی کردن سال‌ها تلاش دیپلماتیک، تضعیف اعتبار توافق‌های چندجانبه و ایجاد سابقه‌ای برای اجرای گزینشی تعهدات بین‌المللی منجر خواهد شد. بنابراین، حفظ قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت، از جمله چارچوب‌های زمانی آن، حائز اهمیت است.

با توجه به موارد فوق، شورای امنیت نمی‌تواند بر اساس نامه ارائه‌شده توسط E3 اقدام کند و باید آن را باطل و بلااثر در نظر گیرد. هرگونه گام یا اقدامی که با نادیده گرفتن یا نقض قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت اتخاذ شود، نمی‌تواند منجر به ایجاد تعهدات بین‌المللی قانونی برای کشورهای عضو سازمان ملل متحد گردد.

ما قویا به اعضای شورای امنیت ملل متحد توصیه می‌کنیم که ادعاهای فرانسه، آلمان و بریتانیا در مورد فعال‌سازی مکانیسم «اسنپ‌بک» را رد کرده و پایبندی خود به اصول حقوق بین‌الملل و دیپلماسی چندجانبه را مورد تأیید مجدد قرار دهند.

از فرانسه، آلمان و بریتانیا می‌خواهیم مسیر مخرب خود را تغییر داده، از آن به عقب گام بردارند و همانگونه که در ۲۰ اوت ۲۰۲۰ به ایالات متحده توصیه نمودند، «از هر اقدامی که تنها به تعمیق شکاف‌ها در شورای امنیت منجر شده یا پیامدهای نامطلوب جدی بر کار آن خواهد داشت، خودداری ورزند». ضروری است که طرف‌های ذی‌ربط به یافتن یک راه‌حل سیاسی که نگرانی‌های تمامی طرف‌ها را از طریق تعامل و گفت‌وگوی دیپلماتیک بر اساس اصل احترام متقابل در بر می‌گیرد، متعهد باقی بمانند و از تحریم‌های یک‌جانبه، تهدید به استفاده از زور یا هر اقدام دیگری که ممکن است موجب تشدید وضعیت گردد، اجتناب ورزند. همچنین از تمامی کشورها می‌خواهیم تا به ایجاد فضایی مساعد و شرایط لازم برای تلاش‌های دیپلماتیک یاری رسانند.

قدردان شما خواهیم بود اگر این نامه را به عنوان سند مجمع عمومی و شورای امنیت، توزیع نمایید.

سرگئی ویکتورویچ لاوروف

عباس عراقچی

وانگ یی

وزیر امور خارجه فدراسیون روسیه

وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران

وزیر امور خارجه جمهوری خلق چین